

Якія сюрпрызы чакаюць
гледачоў у новым

тэлевізійным сезоне

Ці будуць жанчыны каментавач футбал і ці ўбачым мы англійскую Прэм'ер лігу або спартыўнае ток-шоу? Адказы агучаны на прэзентацыі новага сезона на «Беларусь 5».

Новы для сябе год каманда адзінага ў краіне спартыўнага тэлеканала вырашыла пачаць вельмі незвычайна... з прагляду хакейнага матча пад гукі сімфанічнага аркестра. Музыка змянялася ў залежнасці ад таго, што адбывалася на пляцоўцы. Добра што мінчане ў той вечар атрымалі перамогу над яраслаўскім «Лакаматывам» у чэмпіянаце КХЛ, так што мажорных матываў было значна больш, чым мінорных. Гэтае шоу, дарэчы, маглі назіраць усе, хто вырашыў глядзець хакей на сайце Белтэлерадыекампааніі.

Але яшчэ больш цікавымі сталі навіны, якія паведаміў кіраўнік спартыўнага канала Аляксандр КАЗЮКЕВІЧ усім прысутным. Адна з іх — у новым сезоне «Беларусь 5» запускае спартыўнае ток-шоу, праграма стане выдатнай пляцоўкай, на якой будуць абмяркоўвацца самыя розныя тэмы.

— *Найбольш папулярнае ток-шоу на беларускім тэлебачанні сёння — «Форум», яно прысвечана палітычным, сацыяльным, эканамічным і іншым пытанням. Спорт таксама там прысутнічае, калі былі сур'ёзныя падставы, але спартыўнае жыццё ў нас у краіне настолькі насычанае і багатае на падзеі, што ўдзяляць яму ўвагу толькі час ад часу няправільна, — кажа Аляксандр Казюкевіч. — Тым больш, калі ёсць спецыяльны нацыянальны спартыўны канал.*

Назва ток-шоу, як і дата яго старту, пакуль трымаецца ў сакрэце, але каманда «Беларусь 5» абяцае, што калі толькі глядач убачыць першыя прома-ролікі, то дакладна зразумее — праграма будзе дастаткова нечаканай і нават правакацыйнай.

Акрамя ток-шоу на «Беларусь 5» неўзабаве з'явіцца і першае рэаліці-шоу. Так званая, бітва каментатаршаў. Заўзятары, якія любяць крытыкаваць работу журналістаў, сядзячы дома на канапе, атрымаюць выдатную магчымасць заняць месца каментатара спартыўнага тэлеканала.

— *Мы аб'яўляем кастынг па наборы ўдзельнікаў для новага шоу «Накаўт-раўнд». З двух сапернікаў, якія будуць змагацца ў каментатарскім мастацтве, у наступны раўнд будзе праходзіць толькі адзін. У сумленнай барацьбе твар у твар з такімі ж прэтэндэнтамі кожны зможа праявіць свае здольнасці, паказаць не толькі строгаму журы, у якое будуць уваходзіць дзюэчы каментатары і запраходзяць госці, але і ўсім тэлегледачам «Беларусь 5» на што яны здольныя. Пераможца атрымае магчымасць працаваць на нашым тэлеканале, а выбіраць яго будуць у тым ліку і аматары спорту, — расказаў Аляксандр Казюкевіч.*

Для ўдзельнікаў няма ніякіх абмежаванняў, на кастынг могуць прыходзіць як маладыя людзі, так і дзядзючаты.

— *Такой практыкі, каб жанчыны каментавалі футбол ці хакей я пакуль не сустракаў. Напэўна, гэтыя гульнявыя віды спорту не асаціваюцца з жаночым голасам. Хоць жаночы баскетбол, валебол ці футбол з жаночым каментарыем мог бы выглядаць цалкам арганічна, — адзначыў кіраўнік тэлеканала.*

Што тычыцца эфірнага часу і размеркавання яго па відах спорту, то Аляксандр Казюкевіч адзначыў, што ў большай ступені гэта залежыць не ад жадання кіраўніцтва, а ад таго, у якіх відах спорту будуць прадстаўлены беларускія спартсмены.

З тэхнічных і фінансавых прычын пакуль спартыўнаму тэлеканалу краіны прыйшлося адмовіцца ад трансляцый замежных чэмпіянатаў па футболе і NBA.

— *Па фінансавых меркаваннях даводзіцца адмаўляцца ад матчаў Прэм'ер-лігі і NBA. Да таго ж яны часта ідуць у адзін час з гульнямі КХЛ ці ўначы. Правы на трансляцыю гэтых сустрач вельмі дарагія, а ставіць іх у запісе позна ўвечары няма ніякага сэнсу, — адзначыў Аляксандр Казюкевіч.*

Дар'я ЛАБАЖЭВІЧ.
lobazhevich@vziazda.by

ГЕРОІ, У ЯКІХ НЕЛЬГА НЕ ЎЛЮБІЦЦА

Як брэсцкая тэлежурналістка казу даіла,
Кустом хадзіла, вясельныя вяночкі пляла

З 1 кастрычніка ў эфіры тэлеканала «Беларусь 3» з'явіўся новы штотыднёвы этнаграфічна-краязнаўчы праект «Край». Рэдактар аддзела спецпраектаў тэлерадыекампааніі «Брэст»

Тацяна БОЛТУЦЬ працуе над цыклам перадач па гісторыка-культурнай спадчыне для названага праекта. Маладая журналістка мае намер пазнаёміць гледача з творчымі асобамі, народнымі майстрамі, носьбітамі абрадаў і традыцый свайго і суседніх рэгіёнаў, а таксама значнымі культурнымі падзеямі. Абяцае шмат цікавага. Наогул, Тацяна лічыць, што менавіта ў гэтым праекце знайшла сябе:

— Даведалася, што буду займацца гэтай работай, дзесьці ў сярэдзіне лета. Час прайшоў на адным дыханні, здаецца, як села за камп'ютар тады, а цяпер вось устала, паглядзела ў акно: восень глыбокая, хутка снег пойдзе. І яшчэ, дазвольце сабе падзяліцца адным назіраннем. Некалькі разоў выяжджалі на здымкі, і літаральна на вачах псавалася надвор'е, пачынаўся дождж. Разумеецца, настрой у такіх выпадках робіцца, што хочь ты садзіся і плач. Але як толькі прыязджаем на месца, не толькі распагоджаецца, праз колькі часу сонейка выглядае. І атрымліваем магчымасць як трэба адзняць матэрыял. Ці не чуд? І ні разу не было інакш! Так што міжволі падумаеш, што богаўгодную справу робім. Таму хочацца ездзіць, знаходзіць сваіх герояў у самай аддаленай глыбінцы, расказаць пра іх усёй краіне.

Даведка «Звязды»

Мэта праекта «Край» — пазнаёміць тэлегледачоў з яркімі прадстаўнікамі самых розных відаў народнага мастацтва, спрадвечнай беларускай культуры, сярод якіх — мастакі, акцёры, майстры, якія ствараюць унікальныя вырабы сваімі рукамі, паэты, самадзейныя музычныя калектывы і г. д. Кожны выпуск праграмы «Край» дэманструе пэўныя цікавінкі: выставы твораў саломалляцтва і чорнагліняванай керамікі, узоры ткацтва ручнікоў, купінарныя экспедыцыі, а таксама ўнікальныя беларускія абрады!

Як расказалі ў прэс-службе Белтэлерадыекампааніі, праект «Край» для культуралагічнага тэлеканала ствараюць творчыя групы ўсіх абласных тэлерадыекампааній — кожная пра свой рэгіён. А распачалі гэты цыкл выпускі праграм, падрыхтаваныя карэспандэнтамі тэлерадыекампааніі «Брэст».

«Нашы перадачы, — зазначае Тацяна Болтуць, — умоўна дзяляцца на чатыры рубрыкі. Першы раздзел складае падборка пад назвай «Асобы»: гэта людзі, найчасцей вяскоўцы, якія праявілі сябе ў нейкай творчай справе альбо як захавальнікі абрадаў і традыцый. Напрыклад, не так даўно я рабіла перадачу пра Генрыха Міхайлавіча Трацяцка, які купіў былую панскую сядзібу ў Флер'янове Ляхавіцкага раёна і адраджае яе фактычна ў адзіночку. 80-гадовы чалавек, былы старшыня калгаса, траціць значную частку сваёй пенсіі, прыцягвае аднадумцаў, заразіў ідэяй жонку, дзядзю і блізкіх сяброў. І ў яго многае атрымліваецца!» («Звязда», дарэчы, таксама расказвала пра Генрыха Міхайлавіча ў нумары за 27 кастрычніка 2015 года. — Аўт.)

— Я, можна сказаць, улюбiлася ў апантанасць чалавека сваёй справай — расказвае Тацяна. — Далёка не ўсё ўвайшло ў перадачу, але да гэтай пары помняцца многія дэталі, што здольныя выклікаць замілаванне. Напрыклад, Генрых Міхайлавіч расказаў, як да яго аднойчы зайшоў хлопчык, малады школьнік, і спытаў: «Дзед Генрых, чаму дзверы тут не пафарбаваныя?» На што дзед яму, як даросламу, адказаў, што значная справа не робіцца хутка, як нам хочацца, бо на ўсё грошы патрэбныя. Тады малы, падумаўшы, заўважыў: «Ты не хвалойся, дзед. Я вырасту, сам куплю фарбу, сам і пафарбую». ...Асабліва ўсяляе надзею той факт, што герой перадачы дзейнічае не сам па сабе, ён праводзіць у вёсцы ў тым ліку асветніцкую работу з дзецьмі, вучыць іх шанаваць сваю спадчыну, заўважаць прыгажосць. І яшчэ, ён шмат гадоў быў на кіруючым пасадзе, можна сказаць, у гушчынны жыццё. Цяпер таксама мае магчымасць адчуваць сябе патрэбным, быць чалавекам справы. У яго сітуацыі неабходна пэўна смеласць, каб не звяртаць увагі на выпадкі нядобрэразумеліўцаў, пераадоўваць шматлікія цяжкасці. Адным словам, справа яго натхняе ды служыць прыкладам іншым.

Гэта таксама ў добрым сэнсе шакіруе многіх і пазіцыя другога героя праграмы «Край» — Веніяміна Бычкоўскага, які павандраваўшы ледзь не

па ўсім свеце, аб'ехаўшы Памір, Цянь-Шань, убачыў палескае неба... і застаўся тут, зразумеў, што шукаў гэты край усё жыццё. Так ён сам расказаў тэлевізійнікам — былы жыхар Уфы, цяперашні жыхар Івацэвіцкага раёна. Ён літаральна перайначыў сваю маленькую мясцінку, стварыў музей, сабраў аднадумцаў і ўзвёў невялікую царкву, якую зусім нядаўна асвячалі. «Люблю людзей, пра якіх кажуць, што на іх свет трымаецца, — прызнаецца Тацяна Болтуць. — У іх, несумненна, ёсць чаму павучыцца чалавеку любога ўзросту».



Ёсць таксама шмат павучальнага ў старадаўніх народных абрадах. «Абрады» — другая рубрыка вялікага цыкла. «Мы пастараліся паказаць не толькі традыцыйныя, знаёмыя абрады, такія як вяселле альбо дажынкі, але і невялікія, характэрныя для адной вёскі альбо мясцовасці. Напрыклад, на Пружаншчыне знайшлі такі звычай — талакой квасіць капусту. Вечарам у нечым доме збіраюцца разам некалькі гаспадынь, разам крышаць капусту, праводзяць усе неабходныя маніпуляцыі, каб прадукт захаваўся на ўсю зіму. Дзеянні суправаджаюцца асаблівымі песнямі, прымаўкамі, прыпеўкамі. Гаспадыні расказалі пра свае прыкметы-забабоны, якімі кіруюцца, калі вырошчваюць капусту, каб ураджай быў добры. Напрыклад, пад карань трэба каменьчык класці, у іншых выпадках — лупіны ад яйка. «Ой, што яны толькі не робяць над той капустай: і чыгуном накрываюць, і па месяцы зваваюць праполкі! — смяецца Тацяна. — Здавалася б, банальная капуста, якую мы прывыклі купляць у магазіне ці на рынку, можа стаць цэнтрам вясковага альбо местачковага звычайу. Калі там прысутнічаеш і ўсё бачыш, то здаецца, што бабулькі маюць у галовах цэлую энцыклапедыю ведаў па адной толькі капусте. Хіба такіх бабоек можна не палюбіць?»

Наогул, для каманды тэлевізійнікаў ці не кожная камандзіроўка па родным краі прыносіла новыя адкрыцці, адзначае мая суразмоўца:

— Яшчэ пра адзін цікавы абрад варта сказаць. Ён называецца «Вяночкі». Перадачу здымалі ў Дзівіне Кобрынскага раёна. Гэта перадвясельны абрад. Цяпер мы пайшлі ў краму, купілі бутаньеркі на машыну, кветкі для жаніха і нявесты, іншую атрыбутыку, а некалі збіраліся сяброўкі нявесты і рабілі вяночкі сваімі рукамі. Пры гэтым абавязкова спявалі. Так што дзядзючкі — не прадукт XXI стагоддзя, былі падобныя звычэй задоўга да нас. І былі яны прыгожыя, напоўненыя зместам, а не так, як, на жаль, здараецца цяпер. З навін успамінаецца: дружкі нявесты так пагулялі напярэдадні, што ранкам трапілі ў міліцыю і, адпаведна, у крымінальную хроніку.

...І вось падчас здымак «Вяночкаў» на стала сабралася столькі кветак, што я не ўтрымалася, папрасілася паўдзельнічаць разам з майстрыхамі. І майстар-клас удаўся! Я навучылася рабіць прыгожыя кветкі, і гэта было здорава.

А потым разгаварыліся з бабулькамі. Адна кажа:

«Вось вы, гарадскія, там сядзіце на паверхх і нічагу-сенкі не ўмеце. Прыезджайце, навучыце і бульбу капаць, і карову даіць». А другая ўстаўляе слоўка: «А я навучу козачку даіць».

Апошняю, што называецца, злавiлі на словце. Ведаецца, мне неяк крышачку крыўдна стала за нас, гарадскіх, што нас такімі няўмекамі ўяўляюць. Усе канікулы майго дзяцінства прайшлі ў бабулі ў вёсцы, мае карані адтуль. І мне захацелася паказаць бабулькам, на што здатныя гарадскія дзядзючаты, ну і, вядома, з карысцю для справы — нашай перадачы. Аднойчы мы патэлефанавалі бабульцы і сказалі: «Мы едзем козачку даіць». Калі прыехалі, высветлілася, што наша геранія сваю казу прадала. Але гэта не бяда, знайшлі ў суседкі казу па мянушцы Нюра. Праўда, спачатку не вельмі атрымлівалася, потым крыху наладзілася, і козачку мы агульнымі намаганнямі падаілі.

Тая козачка — гэта адзін маленькі эпізодзік з многіх дзён камандзіровак, якія даюць мне натхненне і сілкуюць энергіяй. Бо пасля працэсу здымак мы з гэтымі гераніямі, часцей, вясковымі бабулькамі, пераабдымаемся, нагаворым адна адной самых лепшых слоў. Не ведаю, што такое адбываецца, але ўсё выходзіць шчыра, адчуваецца нейкая аднасць, можа, нават на ўзроўні падсвядомасці. Мы ж робім адну справу: яны з'яўляюцца носьбітамі народнай культуры, сваім існаваннем падтрымліваюць яе, а мы па меры сваіх сіл прапагандуем сваё, нацыянальнае. Ці паверыце, ні разу не было, каб я прыехала з такой камандзіроўкі расчараваная. Яшчэ адно назіранне: малыя дзеці, што нярэдка ўдзельнічаюць у здымках абрадаў, часам не могуць патлумачыць, што ж іх прыцягвае сюды, але яны ходзяць на тыя гурткі без прымусу. Значыць, гэта ў іх гавораць гены, спрацоўвае закладзенае яшчэ прабабулямі, прадзедамі, што не можа не ўсяляць аптымізму. Калі ў людзей гараць вочы, калі яны любяць тое, чым займаюцца, то і сам набіраеш той любові.

Памятаю, як здымалі абрад «Ваджэнне Куста». Дык жа і я не ўтрымалася, і мяне Кустом прыбралі. Усё ў нас тады атрымалася.

«Здавалася б, банальная капуста, якую мы прывыклі купляць у магазіне ці на рынку, можа стаць цэнтрам вясковага альбо местачковага звычайу».

У рубрыцы «Падзеі» мне найбольш запамнілася мерапрыемства, прысвечанае 80-годдзю з дня нараджэння паэта Міхася Рудкоўскага. Надзвычайную добрую праграму зрабілі маставыя бібліятэкары. Усе прысутныя, можа, нават тыя, хто не чытаў ні радка паэта, адчулі, які гэта быў чалавек-глыба, чалавек-духоўнасць, інтэлігент з вясковай душой. Мы пастараліся хоць крышачку адлюстраваць тое ў перадачы.

Галоўны рэдактар тэлебачання ТРК «Брэст» Ірына БАЛАБАНОВІЧ падкрэсліла пераемнасць традыцый на брэсцкай студыі тэлебачання менавіта ў справе работы на карысць культуры, спадчыны. Шмат гадоў у Брэсце рыхтавалася і выходзіла ў эфір праграма «Край з Міколам Пракаповічам». Пачынаючы з 70-х гадоў Мікалаі Мікалаевіч знаёміў сваіх гледачоў з культурнымі падзеямі рэгіёна, з паэтамі, пісьменнікамі, народнымі майстрамі. І хоць Мікола Пракаповіч ужо на заслужаным адпачынку, падрыхтаваныя ім перадачы ўвайшлі ў першы дзясятка праграм штотыднёвага этнаграфічна-краязнаўчага часопіса «Край» на канале «Беларусь 3».

Святлана ЯСКЕВІЧ. yackevich@vziazda.by

